

PACT Partner interview

Inleiding

In de periode 2012-2014 werd het implementatie project 'ImPACT' uitgevoerd. In dit project is de *Partners van Afasiepatiënten Conversatie Training (PACT)* geïntroduceerd in zeven revalidatiecentra en drie verpleeghuizen. ImPACT maakte onderdeel uit van het Revalidatie Innovatie programma van Revalidatie Nederland en werd uitgevoerd door Rijndam Revalidatie. Het PACT Partner interview is tot stand gekomen tijdens ImPACT.

De implementatie van PACT in de klinische praktijk verliep met behulp van twee knowledge brokers; per centrum vervulden twee logopedisten deze rol. Zij concludeerden: 'Je moet PACT kennen om het aan partners uit te kunnen leggen'. Om de introductie van PACT bij cliënt-koppels (cliënt met afasie en gesprekspartner) te vergemakkelijken werd in samenspraak met de knowledge brokers het PACT partner interview ontwikkeld.

Het interview biedt een structuur voor het informeren en motiveren van partners voor PACT. Het interview biedt ondersteuning aan logopedisten in de vertaalslag van de vertrouwde kijk op communicatie (op stoornis- en activiteitsniveau van de cliënt met afasie) naar de nieuwe invalshoek op participatieniveau, die in PACT wordt gebruikt. Bij PACT is de inbreng van de partner in het gesprek even belangrijk als de inbreng van de cliënt met afasie.

Uit onderzoek blijkt dat partners baat hebben bij de training; zij vinden daarna gesprekken met hun afatische partner makkelijker en deze communiceert op zijn / haar beurt beter met een getrainde partner. De partners die een training volgden in het kader van ImPACT waren zeer tevreden over PACT. Tevens werd een (significant) verhoogde actieve copingstijl gevonden na PACT, evenals een significant verbeterde stemming. De ervaren zorglast bleef gelijk.

Het verdient aanbeveling om de PACT cursus te volgen, alvorens PACT aan te bieden in de praktijk.

Met het PACT Partner interview introduceert de logopedist de nieuwe invalshoek op communicatie ook bij een cliënt met afasie en de partner. Het interview bestaat uit 2 delen:

1. Inventarisatie van de communicatie en de verwachtingen - algemeen
2. Verloop van de gesprekken thuis - specifiek

Deel 1 Inventarisatie van de communicatie - algemeen

Doelen

- Logopedist heeft een beeld van het inzicht van de partner in de afasie en de (nieuwe) communicatiesituatie thuis, in alledaagse gesprekken.
- Partner denkt na over eigen positie / rol in de conversaties.

Deel 2 Verloop van het gesprek thuis - specifiek

Doelen

- Logopedist heeft beeld van de huidige interactie op de PACT domeinen *herstel, beurtwisseling en topic*, zoals geschetst door de partner
- Logopedist heeft beeld van het inzicht van de partner in de huidige interactie.
- Motiveren van de partner voor training, wanneer hier in winst te behalen is (niet alleen bij ernstige afasie!!)
- Introductie van PACT (werkwijze)

Werkwijze

Uitgangspunt is een open houding en het bevragen van de mening en situatie van de partner.

Vraag naar concrete voorbeelden. Daarmee gaat u na of u elkaar goed begrijpt. Het is lastig om communicatie(problemen) goed te verwoorden en te reflecteren op het eigen handelen hierin!

Bij sommige partners is het goed eerst alleen deel 1 af te nemen, bij andere partners kunt u beide interviews combineren, of direct deel 2 afnemen.

Sandra Wielaert & Nina Dammers
November 2014

Deel 1 Inventarisatie van de communicatie en de verwachtingen - algemeen

Instructie

De vragen hoeven niet letterlijk zo te worden gesteld, gebruik uw eigen formulering. Bij de vragen 3, 5, 6 en 13 benadrukt u de rol en positie van de partner zelf in een gesprek, iets waar partners mogelijk niet eerder bij stil hebben gestaan. Geef zo nodig toelichting.

Vraag steeds concrete voorbeelden.

Communicatie (probleem)

1. Wij signaleren communicatieproblemen bij (*naam*), vindt u dat ook?
2. Wat vindt u moeilijk / makkelijk?
3. Wat is voor u het belangrijkste probleem?
4. Waar merkt u dat aan?
5. Hoe gaat u met die problemen om? Hoe lost u die eventueel op?
6. Wat is volgens u, uw rol in de communicatie met [*naam*]?
7. Waarom?

Verwachtingen

8. Wilt u dat de communicatie tussen u beiden verandert?
9. Wat moet anders?
10. Hoe zou dat kunnen, volgens u?
11. Wat verwacht u van de logopedie?
12. Ten aanzien van uw partner?
13. Ten aanzien van u zelf?
14. Ten aanzien van de communicatie?
15. Op de korte termijn? Op de lange termijn?

Deel 2 Verloop van het gesprek thuis - specifiek

Instructie

In dit onderdeel volgt u de PACT domeinen *herstel*, *beurtwisseling* en *topic*. Stel de vragen eerst zo open mogelijk, vraag daarna door. Probeer zoveel mogelijk concrete voorbeelden te krijgen. Houd de invalshoek van de Conversatie Analyse uit PACT in uw achterhoofd. Niet alle vragen hoeven in deze volgorde gesteld te worden, kijk waar een partner eerst mee komt.

Vraag steeds concrete voorbeelden!

Herstel

1. Loopt u wel eens vast in het gesprek? Waardoor?
2. Wat doet u dan?
3. Wat doet uw partner dan?
4. Oefent u (bijvoorbeeld) met de correcte uitspraak van woorden tijdens een gesprek?

Beurtwisseling

5. Wie was (vóór de afasie) de 'prater' van uw tweeën? Hoe is dat nu?
6. Vindt u dat erg?
7. Heeft uw partner veel tijd nodig om te reageren of iets duidelijk te maken of kunt u er niet tussen komen?
8. Stelt u veel vragen, om uw partner wat te laten zeggen?
9. Vraagt uw partner ú nog wel eens wat?

Topic

10. Waar praat u nu over?
11. Wie bepaalt de gespreksonderwerpen?
12. Is dat anders dan hiervoor?
13. Gaat u ingewikkelde onderwerpen nu uit de weg?
14. Gaat het nu vooral over het hier en nu? Concrete zaken? Hoe ziet u dat voor de toekomst?
15. Vindt u dat erg?

Introductie van PACT

Partners kunnen -soms- schrikken van het gebruik van video. Motiveer waarom u video wilt gebruiken en introduceer het gebruik van video niet als eerste. Benadruk de vertrouwelijke aard van het materiaal en de mogelijkheid van het wissen van video's wanneer cliënten dat willen. Onderstaande tekst is een suggestie.

'Wij zouden graag eens meekijken met het praten nu thuis gaat. Onderzoek toont aan dat logopedisten vaak geen goed beeld hebben van de gesprekken thuis. Uit onderzoek blijkt dat iemand met afasie makkelijker communiceert met een gesprekspartner die zich weet aan te passen in een gesprek. Ook partners ervaren dan dat een gesprek soepeler verloopt.'

De manier waarop logopedisten communiceren met [naam] is anders dan die van u. Logopedisten hebben een therapeutische rol; zij gebruiken technieken om een gesprek zo goed mogelijk te laten verlopen en uw partner 'een stem' te geven. Als partners bent u bekend met elkaars bezigheden, omgeving, familieleden / vrienden / kennissen, elkaars gewoonten, bekende gespreksonderwerpen etc.

De technieken van de logopedist en uw gedeelde kennis zijn samen ideaal om het gesprek met iemand met afasie zo gemakkelijk mogelijk te laten verlopen. Met videobeelden kunnen we kijken hoe de communicatie nu thuis verloopt en of we met PACT u daar in verder kunnen helpen. Dit kan door middel van enkele korte video-opnamen die u zelf maakt. U kunt hiervoor momenten gebruiken waarop u anders ook met elkaar praat, bijvoorbeeld bij een kopje koffie of wanneer één van u thuiskomt van werk / dagbesteding'.

Referenties

- Dammers, N. & Wielaert, S. (2012). Partnertraining met de PACT. In: Ph. Berns & S. Wielaert (Red). Status Afasietherapie, Nieuwe gevalsbesprekingen uit de klinische praktijk. Amsterdam: Pearson.
- Hallé, M-C., Le Dorze, G. & Mingant, A.(2014). Speech–language therapists’ process of including significant others in aphasia rehabilitation, *International Journal of Language and Communication Disorders*, 49,(6), 748–760.
- Howe, T., Davidson, B., Worrall, L., Hersh, D., Ferguson, A., Sherratt, S., & Gilbert, J. (2012). ‘You needed to rehab ... families as well’: family members’ own goals for aphasia rehabilitation. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 47, 511–521.
- Johansson, M. Carlsson, M. & Sonnander, K. (2011). Working with families of persons with aphasia: a survey of Swedish speech and language pathologists. *Disability and Rehabilitation*, 33(1): 51–62.
- Simmons-Mackie, N., Raymer, A., Armstrong, E., Holland, A. & Cherney, L.R. (2010). Communication partner training in aphasia: a systematic review. *Archives of Physical and Medical Rehabilitation*, (91), 1814-1837.
- Wielaert, S. & Wilkinson, R. (2012). *Partners van Afasiepatiënten Conversatie Training (PACT)*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Wielaert, S., Sandt-Koenderman, W.M.E. van de, Dammers, N. (2014). *ImPACT. Implementatie van Partners van Afasiepatiënten Conversatietraining in de revalidatie praktijk*. Projectrapportage. Utrecht: Revalidatie Nederland.
- Whitworth, A., Perkins, L. & Lesser, R. (1997). *Conversation Analysis Profile for People with Aphasia (CAPP)*. London: Whurr.
- Wilkinson, R. & Wielaert, S. (2012). Rehabilitation targeted at everyday communication: can we change the talk of people with aphasia and their significant others within conversation? *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*. 93(1), S70-S76.

© 2014 Rijndam Revalidatie, Wielaert & Dammers

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen of verveelvoudigd, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.